

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

УДК 343

DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2022.4.11>

I. В. Монін

<https://orcid.org/0000-0001-8785-8699>

аспірант Класичного приватного університету

ПРО СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ ПОВНОВАЖЕННЯМИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ПРИВАТНОГО ПРАВА

Статтю присвячено аналізу стану дослідження теоретичних і практичних проблем кримінальної відповідальності за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права. Оглядом досліджено корупційна складова зазначеної проблематики та її особливості під час військового стану та дій окупаційних військ. Проілюстровано особливості відповідальності за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форм. Зроблено попередні висновки про напрямки дослідження зловживань повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми за умов воєнного стану тощо.

У статті досліджено питання розслідування кримінальної відповідальності за зловживання владою службовою особою юридичної особи приватного права пов'язане з антикорупційною політикою держави, як одного з корупційних правопорушень у сфері приватного права, яке набуває особливих форм, зухвалості саме зараз, під час дії воєнного стану та ведення агресивних бойових дій на території нашої держави, що може мати особливо тяжкі наслідки. Зазначається, що на сьогодні, незважаючи на агресивну війну, яку веде Російська Федерація проти України, фіксуються кримінальні правопорушення, вчинені вітчизняними посадовими особами. Також наведено низку практичних прикладів.

Досліджено низку праць науковців, які розглядали різні аспекти окресленої проблематики, але дійшли висновку, що жодна з них не була піддана ґрунтовному науково-правовому аналізу «Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми за умов воєнного стану». В якому ставимо завданнями вирішення таких питань: стан дослідження кримінальної відповідальності за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; історію законодавчого регулювання кримінальної відповідальності за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; кримінальна відповідальність за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми в законодавстві зарубіжних країн; об'єкт складу кримінального правопорушення, пов'язаного зі зловживанням повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення, пов'язаного зі зловживанням повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; суб'єкт складу кримінального правопорушення, пов'язаного зі зловживанням повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення, пов'яза-

ного зі зловживанням повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; кваліфікація та розподіл складів кримінальних правопорушень, пов'язаних зі зловживанням повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми із суміжними складами; особливості визначення покарання за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми в умовах воєнного стану тощо.

Ключові слова: зловживання повноваженнями, зловживання правом, кримінальна відповідальність, склад кримінального правопорушення, службова особа, умови воєнного стану, юридична особа.

Постановка проблеми. Розв'язання питань стану дослідження кримінальної відповідальності за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права пов'язано з антикорупційною політикою держави, бо це одне з корупційних правопорушень в сфері приватного права, які набувають особливої форми, зухвалості зараз, під час перебігу військового стану та ведення агресивних бойових дій на території нашої держави, що може нести особливо тяжкі наслідки, з чиї пов'язана актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти проблеми розглядали багато вчених та науковців, зокрема, Г. М. Анісімов, П. П. Андрушко, П. С. Берзін, В. І. Борисов, Л. П. Брич, В. М. Бурдін, Р. М. Гора, О. М. Грудзур, О. О. Дудоров, О. П. Дячкін, З. А. Загиной, К. П. Задоя, Г. М. Зеленов, В. М. Киричко, В. П. Коваленко, В. М. Куц, Р. Л. Максимович, М. І. Мельник, В. А. Мисливий, Д. Г. Михайленко, А. А. Музика, В. О. Навроцький, М. І. Панов, А. В. Савченко, Д. О. Сисоєв, Д. О. Сисоєв, Т. І. Слуцька, А. Стрижевська, М. С. Туркот, В. І. Тютюгін, П. Л. Фріс, М. І. Хавронюк, Г. Хашев, А. В. Шнітенков, М.-М. С. Яциніна та ін., проте роботи зазначених авторів не вичерпують існуючої проблематики, чимало її аспектів залишилися не до кінця з'ясованими, а деякі й до тепер є дискусійними.

Метою статті є дослідження стану розроблення теоретичних і прикладних проблем кримінальної відповідальності за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.

Виклад основного матеріалу. Таким чином, у відповідності до ч. 2 ст. 19 Конституції України [1] органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Так кожен, у від-

повідності до ст. 68, зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Ці конституційні приписи поширюються на всіх без винятку службових осіб, незалежно від того, чи є вони представниками законодавчої, виконавчої або судової гілок влади, виконують свої службові обов'язки в державному апараті, в органах місцевого самоврядування або об'єднаннях громадян, здійснюють службову діяльність в юридичних особах публічного чи приватного права. Не має також значення службове становище особи, відомча чи галузева приналежність підприємства, організації чи установи, сфера їх діяльності, організаційно-правова форма і форма власності, на підставі яких створені та функціонують ті чи інші юридичні особи. Повною мірою вимога діяти лише в межах наданих їм повноважень та у спосіб, передбачений законодавством, поширюється і на тих осіб, які хоча і не належать до службових, але сфера професійної діяльності яких пов'язана з наданням публічних послуг, оскільки надання таких послуг спрямоване на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків юридичних і фізичних осіб, а результатом їх надання є спричинення наслідків правового характеру. Отже, діяння, що вчинюються всупереч Конституції і законам України, є порушенням їх приписів і мають тягнути юридичну відповідальність. Зловживання службовими особами своїм службовим становищем або вчинення ними дій, що виходять за межі їх повноважень, посягають на встановлений порядок функціонування цих службових осіб, а також на нормальне функціонування юридичних осіб, представниками яких вони є, їх авторитет. Вони можуть завдавати не тільки матеріальної, а й нематеріальної шкоди не тільки юридичним особам, а й посягати на права та законні інтереси інших осіб [2].

Статтею 22 Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [3] сторони домови-

лися спрямувати спільні зусилля на вирішення проблеми корупції як у приватному, так і у державному секторі. Такий й же підхід задекларовано Кримінальною Конвенцією Ради Європи Про боротьбу з корупцією [4] та Конвенції ООН проти корупції [5], що встановлюють самостійну кримінальну відповідальність за корупційні злочини у приватному секторі.

Статтю 364-1 Кримінального кодексу України доповнено Законом України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення № 3207-VI від 7 квітня 2011 р.; із змінами, внесеними згідно із Законом України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності № 4025-VI від 15 листопада 2011 р. [6; 7; 8]. Яким встановлено відповідальність за злочин із матеріальним складом, який визнається закінченим з моменту настання наслідків, зазначених у законі. Відсутність вказаних наслідків може свідчити про незакінчений злочин за умови спрямованості діяння на досягнення цих наслідків або про адміністративний чи дисциплінарний проступок. За частиною 2 ст. 364-1 Кримінального кодексу України (далі КК) карається те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки: обов'язковою ознакою об'єктивної сторони основного складу злочинів останньої групи є такі суспільно небезпечні наслідки, які полягають у заподіяння істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, інтересам юридичних осіб, державним або громадським інтересам [9].

Наприклад, обіцянка, пропозиція, надання або одержання цінностей (благ) безоплатно отже, що за них не отримують будь-яку грошову або іншу компенсацію їх вартості. Для встановлення заниженого вартісного визначення цінностей (благ) потрібно використовувати поняття ціни, яка є нижчою за мінімальну ринкову. Така ціна має бути нижчою від ринкової ціни, під якою у підп. 14.1.219 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України мається на увазі ціна, коли товари (роботи, послуги) передаються іншому власнику за умови, що продавець бажає передати такі товари (роботи, послуги), а покупець бажає їх отримати на добровільній підставі, за умов, що обидві сторони є взаємно незалежними юридично та фактично, володіють достатньою інформацією про такі товари (роботи, послуги), а також про ціни, які скла-

лися на ринку ідентичних (а за їх відсутності – однорідних) товарів (робіт, послуг) у порівняних економічних (комерційних) умовах [10].

У статтях 368-2, 368-3, 368-4, 369-2 КК неправомірна вигода є предметом передбачених цими статтями злочинів, а у статтях 364-1, 365-2 КК це поняття застосовується з метою опису мети злочину. Крім того, поняття неправомірної вигоди застосовується у ст. 370 Кримінального кодексу як характеристика окремих ознак провокації комерційного підкупу. Визначення неправомірної вигоди у примітці до ст. 364-1 КК не містить вказівки на ст. 370 КК, проте немає ніяких підстав вважати, що зміст цього поняття у зазначених нормах не збігається [6].

Відповідальність за злочини у сфері професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, також можлива лише за умови, якщо діяння особи: було пов'язане з використанням повноважень, якими вона наділяється для надання таких послуг; вчинено всупереч тим цілям і завданням заради досягнення й вирішення яких вона отримує повноваження надавати такі послуги під час здійснення певної професійної діяльності.

У частині 1 ст. 366 КК, статтях 368, 368-2, 368-3, 368-4, 369 і 370 КК передбачена відповідальність за злочини з так званним формальним складом, які визнаються закінченими з моменту вчинення відповідного діяння, а у статтях 364, 364-1, 365, 365-1, 365-2, 367 та ч. 2 ст. 366 КК – із матеріальним, які визнаються закінченими з моменту настання зазначених у законі наслідків, що повинні перебувати у причинному зв'язку із вчиненим особою діянням.

Треба зважати на те, що суттєва шкода як наслідок вчинення цих злочинів, може укладатися в спричинення: матеріальних збитків; нематеріальної шкоди; матеріальних збитків у поєднанні з наслідками нематеріального характеру.

Згідно з п. 3 примітки до ст. 364 КК шкода, що полягає в заподіянні матеріальних збитків, визнається істотною, якщо вона в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян. При цьому матеріальна шкода: може бути реальною і тоді полягає у зменшенні наявних фондів і заподіянні тим самим прямих майнових збитків (наприклад, коли транспортні засоби підприємства незаконно використовуються службовою особою в особистих цілях, що призводить до їх амортизації та втрат пально-мастильних матеріалів); може полягати в так званій упущеній (втраченій)

вигоді – неодержаних доходах (наприклад, коли службова особа віддає незаконний наказ про скорочення випуску продукції, що призводить до зменшення прибутку підприємства); може складатися із суми реальних матеріальних збитків і упущеної вигоди (наприклад, коли той же незаконний наказ про скорочення випуску продукції супроводжується розпорядженням про розукомплектування цінного виробничого обладнання, на якому ця продукція виготовлялася). Проте в усіх випадках, коли шкода має матеріальний характер, загальний розмір збитків завжди повинен у сто і більше разів перевищувати неоподатковуваний мінімум доходів громадян, встановлений законодавством України на час вчинення злочину [6]. При визначенні розміру такого мінімуму належить керуватися положеннями підп. 169.1.1 п. 169.1 ст. 169; абз. 8 п. 1 розд. XIX та п. 5 підрозд. 1 розд. XX Податкового кодексу України, а також приписами Закону України «Про Державний бюджет України на...» відповідний рік. Питання про те, чи є шкода істотною, якщо вона полягає у заподіянні наслідків нематеріального (морального, організаційного тощо) характеру, вирішується у кожному окремому випадку з урахуванням конкретних обставин справи, бо в таких випадках істотна шкода – це категорія оціночна. При вирішенні цього питання потрібно враховувати ступінь негативного впливу протиправного діяння на нормальну діяльність органів влади та управління, роботу підприємств, установ та організацій, характер завданої нематеріальної шкоди, кількість потерпілих громадян, розмір моральної шкоди тощо. Судова практика визнає істотною таку шкоду, яка, зокрема, полягає у порушенні охоронюваних Конституцією чи іншими законами прав та свобод людини й громадянина (право на свободу й особисту недоторканність та недоторканність житла, виборчі, трудові, житлові права тощо), підрив авторитету та престижу органів державної влади чи місцевого самоврядування, порушення громадської безпеки та громадського порядку, створення обстановки й умов, що утруднюють виконання підприємствами, установами, організаціями своїх функцій тощо [9; 10]. Істотною визнається й така шкода, яка є наслідком використання суб'єктом злочину свого службового становища чи повноважень з надання публічних послуг для: сприяння чи потурання вчиненню злочину іншими особами; вчинення суб'єктом поряд зі злочинном, передбаченим у розділі XVII Особливої частини КК, іншого злочинного діяння; при-

ховування раніше вчиненого особою злочину. Шкода є істотною й тоді, коли через порушення особою своїх службових обов'язків або повноважень з надання публічних послуг злочин учиняється іншими особами (наприклад, через недбалість керівника підлегли йому особи незаконно заволодівають майном підприємства чи внаслідок складання нотаріусом підробленого заповіту особа заволодіває майном законних спадкоємців тощо).

У разі заподіяння поряд із матеріальними збитками й шкоди нематеріального характеру, загальна шкода від злочину може визнаватися істотною навіть і тоді, коли матеріальні збитки самі по собі не перевищують ста неоподатковуваний мінімум доходів громадян. Проте у цих випадках матеріальні збитки і супутні їм наслідки нематеріального характеру можуть оцінюватися як заподіяння істотної шкоди лише за умови, якщо вони враховуються в цілому, у їх нерозривній єдності, а не окремо (ізолювано) один від іншого. У таких ситуаціях дуже важливо обґрунтувати та умотивувати у вироку рішення про те, за якими саме ознаками і з урахуванням яких саме обставин суд дійшов висновку, що заподіяна злочином шкода є дійсно істотною. Слід також урахувати, що заподіяння істотної шкоди є одним із критеріїв відмежування службового злочину чи злочину, пов'язаного з наданням публічних послуг, від дисциплінарного чи адміністративного проступку [9].

У семи статтях (ч. 2 ст. 364, ч. 2 ст. 364-1, ч. 3 ст. 365, ч. 2 ст. 365-1, ч. 3 ст. 365-2, ч. 2 ст. 366 та ч. 2 ст. 367 КК) закон вказує на такий результат вчинення цих злочинів, як спричинення тяжких наслідків. При оцінці цих наслідків як тяжких треба виходити з того, що використані в законі поняття «істотна шкода» та «тяжкі наслідки» мають однакову юридичну природу, бо збігаються за своїм змістом і характером. Проте вони відрізняються одне від одного за мірою тяжкості – обсягом заподіяної злочином шкоди. Тяжкі наслідки також можуть полягати у заподіянні як матеріальної, так і нематеріальної шкоди. Якщо вони виявляються у спричиненні матеріальних збитків (прямих (реальних) збитків чи упущеної (втраченої) вигоди), то згідно з п. 4 примітки до ст. 364 КК їх розмір повинен у двісті п'ятдесят і більше разів перевищувати неоподатковуваний мінімум доходів громадян, встановлений законодавством України на час вчинення злочину (п. 11 Загальних положень) [6].

Тяжкими судова практика визнає і такі наслідки розглядуваних злочинів, як заподі-

яння потерпілому тяжких тілесних ушкоджень або смерті, доведення особи до самогубства, масові отруєння людей, дезорганізація діяльності органів влади чи місцевого самоврядування, розвал діяльності підприємств, установ, організацій, їх банкрутство, створення ситуацій, що призвели до масових заворушень чи аварійних ситуацій, які спричинили людські жертви, приховування особою тяжких чи особливо тяжких злочинів тощо [9].

Треба зважати, що коли істотна шкода або тяжкі наслідки були спричинені при вчиненні злочинів, передбачених статтями 364-1, 365-1 та 365-2 КК, і полягали у заподіянні смерті людині, нанесенні їй тілесних ушкоджень будь-якого ступеня тяжкості, доведенні особи до самогубства, завданні побоїв або мордувань, катувань або полягали в незаконному позбавленні особи волі, вчинене слід кваліфікувати за сукупністю злочинів, передбачених частинами 1 або 2 статей 364-1, 365-1 чи ч. 1 або ч. 3 ст. 365-2 КК і відповідною статтею КК [6].

Для окремих службових злочинів, а також для злочинів у сфері професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, обов'язковою ознакою їх суб'єктивної сторони закон визнає відповідні мотиви (ст. 364, КК) та мету (статті 364-1, 365-2, 370 КК). Що стосується злочинів, передбачених статтями 368, 368-2, частинами 3 і 4 статей 368-3 і 368-4, частинами 2 і 3 ст. 369-2 КК, не дивлячись на те, що закон й не вказує на мотиви і мету їх вчинення, проте всі вони мають корисливий характер, тобто вчиняються з бажання винного одержати внаслідок вчинення злочину матеріальні блага для себе чи інших осіб, одержати або зберегти певні майнові права, уникнути матеріальних витрат, досягти іншої матеріальної вигоди. Для кваліфікації злочинів, передбачених статтями 365, 365-1, 366, частинами 1 і 2 статей 368-3 і 368-4, ч. 1 ст. 369-2 КК мотиви та мета не мають значення.

Не дивлячись на це, питання про відповідальність службових осіб вирішується в законі диференційовано і суб'єктами злочинів, передбачених: статтями 364, 365, 368, 368-2 КК, можуть бути службові особи лише юридичних осіб публічного права; статтями 364-1, 365-1, частинами 3 і 4 ст. 368-3 КК – службові особи лише юридичних осіб приватного права; статтями 366, 367 і 370 КК – службові особи як публічного, так і приватного права.

Анонсоване дослідження є одним із перших в Україні науково-правових досліджень, яке при-

свячене особливостям зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми під час воєнного стану [11] і спрямоване на розробку нових теоретичних положень, що стосуються загальнотеоретичних засад дослідження відповідальності за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; юридичного аналізу складу зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми та особливостей застосування норми за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми в умовах воєнного стану, а також низки пропозицій, здатних удосконалити відповідні положення норми, передбачені статтею 364-1 Кримінального кодексу України, вирішити відповідні прикладні задачі тощо [6]. До яких наслідків призводять дії кваліфіковані ст. 364-1 КК України, наглядно проілюстровано на прикладі трагічної пригоди у м. Суми на початку 2019 року: коли немовля було смертельно травмовано несправним ліфтом [12]. Так, дії керівника компанії "Міськсумліфт" (відповідальної за експлуатацію цього ліфта) кваліфіковано за ч. 2 ст. 364 КК України, потім пере кваліфікували на ч. 2 ст. 272 (порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою на виробництві або будь-якому підприємстві особою, яка зобов'язана їх дотримувати, якщо воно спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки) КК України, а також за ч. 2 ст. 364-1 (зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми, що спричинило тяжкі наслідки) КК України.

Сьогодні, не дивлячись на перебіг ведення агресивної війни Російською федерацією проти України, фіксуються кримінальні правопорушення, що вчиняються вітчизняними службовими особами. Наприклад, на Вінниччині заарештовано активи російської компанії (а саме олігарха, який володіє косметичною корпорацією в РФ та є членом політичної партії "Єдина Росія"). Щодо складу злочину, то топ менеджмент цього підприємства намагався приховати від націоналізації [13] готову продукцію й сировину зловживаючи при цьому повноваженнями службової особи юридичної особи приватного права та склади злочинів за

ч. 1 ст. 388 та ч. 1 ст. 445 КК України. Взагалі, на липень 2022 року за ініціативи СБУ заарештовано 2,1 млрд грн. активів українських компаній, які належать російським корпораціям [14].

Подовження фіксації злочинності в цій сфері, зміни та доповнення в законодавстві, судова статистика та ситуація в країні, спонукають нас більш детально розглянути існуючі наукові доробки та продовжувати розробку науково-правових рекомендацій спрямованих на попередження та запобігання цим злочинам. Особливої уваги на наш погляд заслуговує дисертація Сисоева Д. О. "Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми: кримінально-правова характеристика" (2015 року) [15, с. 23]. Проте, треба зважити на те, що з того терміну до КК України було внесено зміни у відповідності до Закону України "Про Національне антикорупційне бюро України" від 14 жовтня 2014 року (що вступив у дію 25 січня 2015 року), і також стосується злочину, що карається ст. 364-1 КК України й ще багато аспектів цієї проблематики залишилися не до кінця з'ясованими, а деякі досі залишаються дискусійними (зокрема, питання додаткових об'єктів цього злочину, співвідношення зловживання повноваженнями та перевищення повноважень службовою особою юридичної особи приватного права, можливість вчинення цього злочину у формі бездіяльності, розуміння істотної шкоди та тяжких наслідків як конститутивної ознаки складу цього злочину, характер та особливості причинного зв'язку тощо), тому вона не вичерпує потреб сучасної практики.

Ще одним із досліджень кримінальної відповідальності за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми можна відзначити працю Гора Р. М. (2019 рік) [16, с. 20], проте предметом дослідження були тільки питання кримінальної відповідальності за цей вид злочинів без врахування реалій теперішнього часу і відповідної судової практики. Докладним було дослідження Яциніної М.-М. С. (2021 року) [17, с. 23], проте зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми, було тільки одним з кримінальних правопорушень як предмет дослідження разом зі зловживанням владою або службовим становищем та зловжи-

вання повноваженнями особами, які надають публічні послуги.

Висновки і пропозиції. Таким чином, низка вище перерахованих та інших вчених та науковців розглядали різні аспекти окресленої проблематики, проте в жодній із них не було піддано ґрунтовному науково-правового аналізу "Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми за умов воєнного стану". В якій ми ставимо своїми задачами вирішення наступних питань: стан дослідження кримінальної відповідальності за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; історія законодавчого регулювання кримінальної відповідальності за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; кримінальна відповідальність за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми в законодавстві зарубіжних країн; об'єкт складу кримінального правопорушення, пов'язаного зі зловживанням повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення, пов'язаного зі зловживанням повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; суб'єкт складу кримінального правопорушення, пов'язаного зі зловживанням повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; кваліфікація та розподіл складів кримінальних правопорушень, пов'язаних зі зловживанням повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми із суміжними складами; особливості визначення покарання за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми в умовах воєнного стану тощо.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 13 квітня 2012 року №9627-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (Дата звернення 08.08.2022)
2. Організація державної влади. *Конституційний Суд України. Офіційний вебсайт*. URL : <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/5-organizaciya-derzhavnoyi-vlady> (Дата звернення 08.08.2022)
3. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України*. URL : <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/yeuropejska-integraciya/ugoda-pro-asociaciyu> (Дата звернення 08.08.2022)
4. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173). *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text (Дата звернення 08.08.2022)
5. Конвенція ООН проти корупції. *Вікіпедія. Вільна енциклопедія*. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/Конвенція_ООН_проти_корупції (Дата звернення 08.08.2022)
6. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року №2341-III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Дата звернення 08.08.2022)
7. Закон України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення № 3207-VI від 7 квітня 2011 року. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3207-17#Text> (Дата звернення 08.08.2022)
8. Закон України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності № 4025-VI від 15 листопада 2011 року. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4025-17#Text>
9. Стаття 364-1. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. (п.п. 6, 10 ППВСУ від 26 грудня 2003 р.; СПВСУ (2008-2009). С. 153-154; 187-191; СПВСУ 2010. С. 393-397). *Мега-Інфо – Юридичний портал №1*. URL : <http://meo.info/матеріал/стаття-364-1-зловживання-повноваженнями-службовою-особою-ю-ридинної-особи-приватного-права-н> (Дата звернення 08.08.2022)
10. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02 грудня 2010 року. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (Дата звернення 08.08.2022)
11. Російське вторгнення в Україну (2022). *Вікіпедія. Вільна енциклопедія*. URL : [https://uk.wikipedia.org/wiki/Російське_вторгнення_в_Україну_\(2022\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Російське_вторгнення_в_Україну_(2022)) (Дата звернення 08.08.2022)
12. Ліфт – "убивця": що і як призвело до загибелі немовляти в Сумах. *Уніан. Інформаційне агентство*. URL : <https://www.unian.ua/incidents/10400802-lift-ubivcyu-shcho-i-yak-prizvelo-do-zagibeli-nemovlyati-v-sumah.html> (Дата звернення 08.08.2022)
13. Завдали 27 млн грн збитків товариству – підозрюють голів правління та наглядової ради. *Офіс Генерального прокурора. Головна. Новини*. URL : <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/zavdali-27-mln-grn-zbitkiv-tovaristvu-pidozryuyut-goliv-pravlinnya-ta-naglyadovoyi-radi> (Дата звернення 08.08.2022)
14. За ініціативи СБУ заарештовано 2,1 млрд грн активів українських компаній, які належать російським корпораціям. *LB.ua Дорослий погляд на світ* URL : https://lb.ua/society/2022/07/08/522578_initsiativi_sbu_zaareshtovano_21.html (Дата звернення 08.08.2022)
15. Сисоєв Д. О. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми: кримінально-правова характеристика : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ : «МП Леся», 2016. 23 с.
16. Гора Р. М. Кримінальна відповідальність за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми : автореф. дис. на здобуття кандидата юридичних наук (доктора філософії) : 12.00.08. Харків : [б. в.], 2016. 20 с.
17. Яциніна М.-М. С. Зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями за кримінальним кодексом України (ст.ст. 364, 364-1, 365-2 КК України) : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 23 с.

Monin I. V. On the state of investigation of criminal liability for abuse of authority by an official of a legal entity under private law

The article is devoted to the analysis of the state of research of theoretical and practical problems of criminal liability for abuse of authority by an official of a legal entity under private law. The corruption component of the mentioned problem and its features during the state of war and the actions of the occupying forces were investigated in a general way. The features of responsibility for abuse of authority by an official of a legal entity under private law are illustrated, regardless of the organizational and legal forms. Preliminary conclusions have been made about the directions of investigation of abuse of authority by an official of a legal entity of private law, regardless of the organizational and legal form under conditions of martial law, etc.

The relevance of the research topic is related to the fact that the solution to the issues of the state of investigation of criminal liability for abuse of authority by an official of a legal entity of private law is connected with the anti-corruption policy of the state, because this is one of the corruption offenses in the field of private law that acquire a special forms, audacity now, during the course of martial law and the conduct of aggressive hostilities on the territory of our state, which can have particularly grave consequences.

The purpose is to study the state of development of theoretical and applied problems of criminal liability for abuse of authority by an official of a legal entity of private law, regardless of the organizational and legal form.

It is indicated that today, regardless of the aggressive war waged by the Russian Federation against Ukraine, criminal offenses committed by domestic officials are recorded. A number of practical examples are presented.

We studied a number of works by scientists and scholars who considered various aspects of the outlined issues, but we came to the conclusion that none of them was subjected to a thorough scientific and legal analysis "Abuse of powers by an official of a legal entity of private law regardless of the organizational and legal form under conditions of military state". In which we set as our tasks the solution of the following questions: the state of investigation of criminal liability for abuse of authority by an official of a legal entity of private law, regardless of the organizational and legal form; the history of legislative regulation of criminal liability for abuse of authority by an official of a legal entity of private law, regardless of the organizational and legal form; criminal liability for abuse of authority by an official of a legal entity under private law, regardless of the organizational and legal form in the legislation of foreign countries; the object of the composition of a criminal offense related to the abuse of authority by an official of a legal entity of private law, regardless of the organizational and legal form; the objective side of the composition of a criminal offense related to the abuse of authority by an official of a legal entity of private law, regardless of the organizational and legal form; the subject of a criminal offense related to the abuse of authority by an official of a legal entity of private law, regardless of the organizational and legal form; the subjective side of the composition of a criminal offense related to the abuse of authority by an official of a legal entity of private law, regardless of the organizational and legal form; qualification and distribution of criminal offenses related to the abuse of authority by an official of a legal entity of private law, regardless of the organizational and legal form, with related departments; peculiarities of determining the penalty for abuse of authority by an official of a legal entity under private law, regardless of the organizational and legal form in the conditions of martial law, etc.

Key words: *abuse of authority, abuse of right, criminal responsibility, the composition of the criminal offense, official employee, conditions of martial law, a legal entity.*